

วัดกษัตราธิราชวรวิหาร

เป็นวัดของพระมหากษัตริย์ ตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา
เจ้านายหลายพระองค์ ได้บูรณะตลอดมาจนถึงปัจจุบัน

วัดกษัตราธิราชเป็นพระอารามหลวงชั้นตรี ชนิดวรวิหารตั้งอยู่ริมแม่น้ำเจ้าพระยาฝั่งตะวันตก ตำบลบ้านป้อม อำเภอพระนครศรีอยุธยา เป็นวัดโบราณปรากฏหลักฐานมีมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา เดิมชื่อ "วัดกระษัตรา" หรือ "วัดกษัตราราม" โดยความหมายของชื่อวัดสันนิษฐานว่าน่าจะเป็นวัดของพระมหากษัตริย์ ในตำบลที่ตั้งป้อมจำปาพลพระนครฝั่งตะวันตก ส่วนด้านหลังวัดมีทุ่งกว้างเรียกว่า "ทุ่งประเชต" ซึ่งเป็นที่ตั้งกองทัพพม่าในการเข้าโจมตีกรุงศรีอยุธยาหลายครั้ง ก่อนการเสียกรุงศรีอยุธยาในปี พ.ศ. 2310 นั้น วัดกษัตราธิราชเป็นบริเวณที่กองทัพพม่าใช้เป็นสถานที่ตั้งมั่นในการเข้าตีพระนคร ภายหลังวัดถูกทำลายลงไปมากและทิ้งร้างไปในที่สุด

เมื่อสถาปนากรุงรัตนโกสินทร์เป็นราชธานีแห่งราชวงศ์จักรีแล้ว ในสมัยรัชกาลที่ 1 สมเด็จพระเจ้าหลานเธอเจ้าฟ้ากรมหลวงอนุรักษ์เทเวศร์ (ทองอิน) กรมพระราชวังบวรสถานภิมุข ซึ่งเป็นพระเจ้าหลานเธอในสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศ คงจะได้ทันทอดพระเนตรเห็นวัดกษัตราธิราช วัดสำคัญในสมัยนั้นถูกทำลายจนร้างไป จึงโปรดให้บูรณะโดยเริ่มบูรณะพร้อมกับวัดในกรุงเทพมหานคร เช่น วัดบพิตรภิมุขและวัดธรรมารามในอยุธยาด้วย ทำให้วัดกษัตราธิราชเป็นวัดที่มีพระสงฆ์กลับมาจำพรรษาตั้งแต่นั้นมา ต่อมาในสมัยรัชกาลที่ 2 สมเด็จเจ้าฟ้ากรมขุนอิศรานุรักษ์ (เกศ) ต้นราชสกุล อิศรางกูร ทรงมีศรัทธาปฏิสังขรณ์พระอารามตั้งแต่พระอุโบสถตลอดจนเสนาสนะทั้งปวงต่อเรื่อยมา

วัดพระอารามหลวงสมัยกรุงศรีอยุธ
เป็นราชธานี เป็นวัดสำคัญ
ทางประวัติศาสตร์ มีปูชนียสถา
และพระพุทธรูปฝีมือ
ช่างสมัยอยุธยาหลายองค์

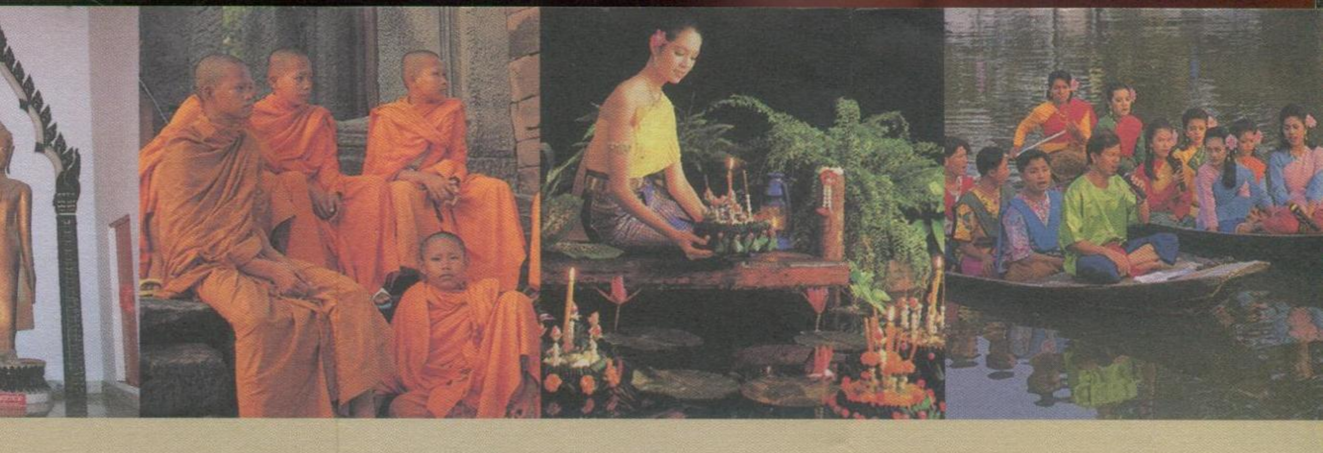

ประวัติหลวงปู่เทียม

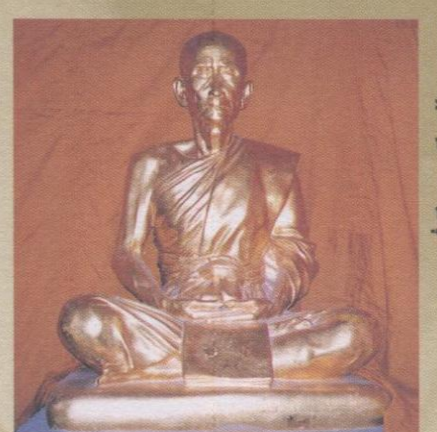
พระวิสุทธาจารเถร นามเดิมชื่อ เทียม หาเรือนศรี เกิดเมื่อวันเสาร์ที่ 10 ธันวาคม 2447 ขึ้น 3 ค่ำ เดือนอ้าย ปีมะโรง ณ ตำบลบ้านป้อม หมู่ 7 อำเภอพระนครศรีอยุธยา เป็นบุตรของนายสุ่น และนางเลียบ อาชีพทำนา เริ่มต้นการศึกษาภาษาไทยกับพระภิกษุมอญและอาจารย์ปิ่นที่วัดกษัตรานี่เอง ควบคู่ไปกับการเรียนวิชาช่างทั้งการเขียนและการแกะสลัก ต่อมาได้ฝากตัวเป็นลูกศิษย์อาจารย์จันทร์เพื่อเรียนภาษาขอม อายุ 15 จึงได้ลาไปช่วยบิดาทำนา แต่ด้วยเป็นผู้ใฝ่เรียนรู้จึงได้เรียนวิชาต่างๆ มากมาย โดยเริ่มเรียนวิชาไสยศาสตร์แบบลงผงลงยันต์กับลุงชื่ออาจารย์ทรัพย์ เรียนวิชาธาตุกสิณกับนายเงิน วิชาประดับตกแต่ง ก่อสร้าง กับนายชมและนายเชยวิชากระบี่กระบองกับบิดา การเป่าปี่ชวากับพี่ชาย จนสามารถออกแสดง ตามงานพิธีต่างๆ ควบคู่กับการรับจ้าง

ประตูด้านหน้าด้ว

5. พระครูวินยานุวั
6. พระมหาสิน ซ่อ
7. พระครูไพจิตรวิ
8. พระครูพิพิธวิหา
สร้างถาวรวัตถุต่า
เจตนารมณ์ของเ
9. พระครูพิพิธวิหา
10. พระครูวิสุทธิธร

วัดพระอารามหลวงสมัยกรุงศรีอยุธยา เป็นราชธานี เป็นวัดสำคัญ ทางประวัติศาสตร์ มีปูชนียสถาน และพระพุทธรูปฝีมือ ช่างสมัยอยุธยาหลายองค์

หลวงปู่เทียม อดีตเจ้าอาวาส

0 ธันวาคม 2447 ขึ้น 3 ค่ำ เดือน
รของนายสุ่น และนางเลียบ อาชีพ
นี่เอง ควบคู่ไปกับการเรียนวิชาช่าง
รียนภาษาขอม อายุ 15 จึงได้ลาไป
ริ่มเรียนวิชาไสยศาสตร์แบบลงผงลง
ง ก่อสร้าง กับนายชมและนายเชย
มงานพิธีต่างๆ ควบคู่กับการรับจ้าง

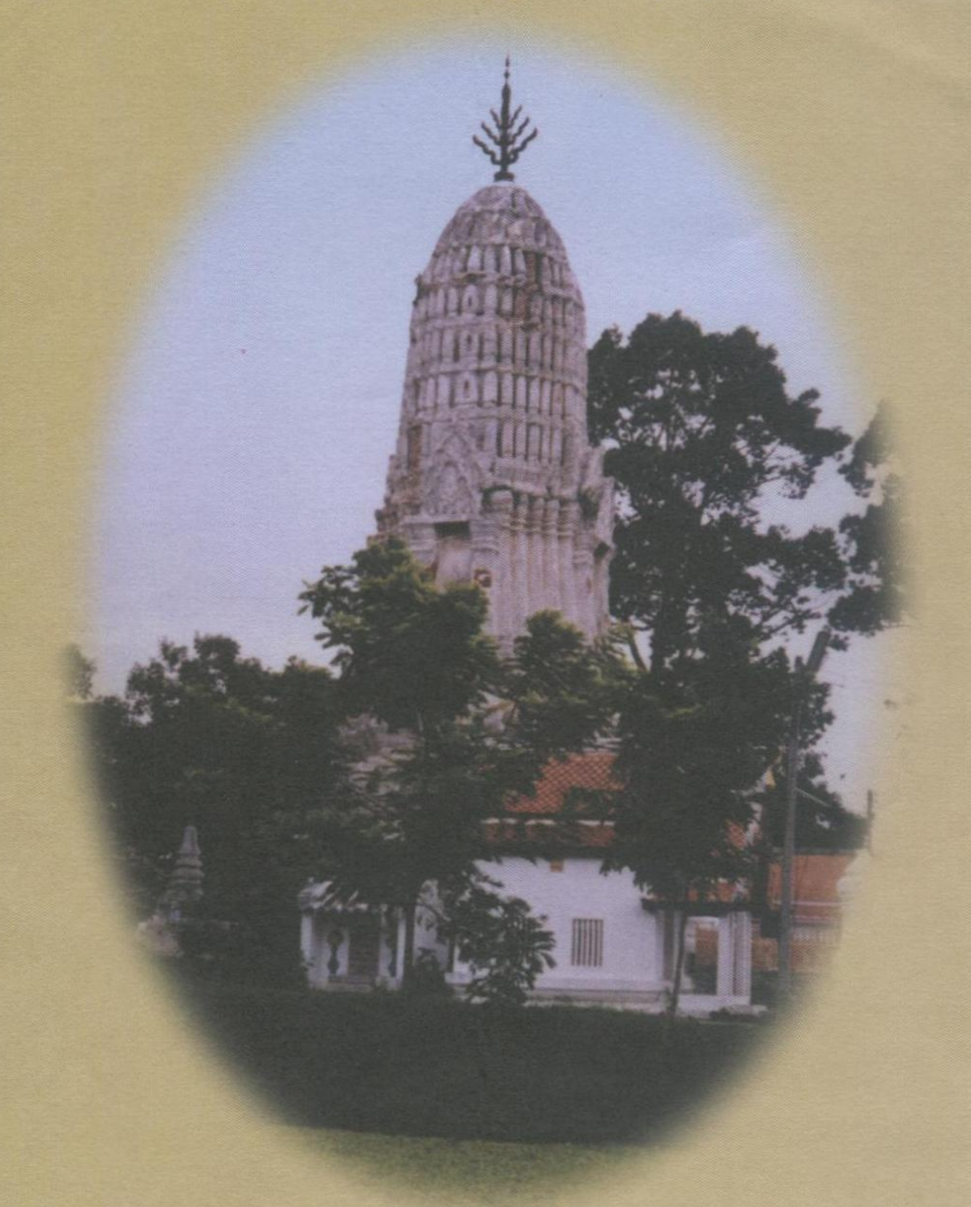
เป็นช่างไม้ นอกจากนั้นได้หัดแกะ หนังใหญ่และแสดงได้

ต่อมาเมื่ออายุครบอุปสมบท พระครูวินยานุวัติคุณ เจ้าอาวาสวัดกษัตราธิราช ได้เป็นพระอุปัชฌาย์ มีนามฉายาว่า "สิริปญฺโญ" ไปศึกษาปฏิบัติธรรม ณ สำนักเรียนวัดประดู่ทรงธรรม และวิชาที่สำนักอื่นจนถึงพรรษาที่ 9 จึงได้กลับมาอยู่ที่วัดกษัตราธิราช จนเมื่อตำแหน่งเจ้าอาวาสว่างลงในช่วงปี พ.ศ. 2487 ในขณะนั้นมีสมณศักดิ์เป็นพระใบฎีกา จึงได้รับแต่งตั้งเป็นเจ้าอาวาสปกครองสงฆ์และสร้างความเจริญแก่วัดจวบจนสิ้นอายุขัย เมื่อ วันที่ 20 เดือนธันวาคม 2522 อายุ 75 ปี 55 พรรษา

รายนามเจ้าอาวาสและประวัติการบูรณะ

1. **หลวงพ่อฉิม**
2. **พระอุ้ปชฌาย์ สน**
3. **พระอุปัชฌาย์มี อินฺทโชติ** สร้างศาลาการเปรียญ โดยถ่ายแบบมาจากวัดเชิงท่าแล้วเสร็จในปี พ.ศ. 2422
4. **พระครูวินยานุวัติคุณ (ทรง)** ซ่อมบูรณะพระอุโบสถและก่อสร้างวิหารหน้าพระอุโบสถขึ้น 2 หลัง เจดีย์ย่อมุมไม้สิบสอง ศาลาตรีมุขหน้าศาลาการเปรียญ หอสวดมนต์ หอไตร หอระฆัง ศาลาท่าน้ำหน้าวัด นอกจากนี้ยังได้รับพระราชทานตำหนักเครื่องไม้จากกรมหมื่นอดุลย์ลักษณสมบัติ (พระองค์เจ้าชายอุไร) มาปรับปรุงเป็นกุฏิเจ้าอาวาสพร้อมกับขยายกำแพงแก้ว พระอุโบสถและซุ้มประตูด้านหน้าด้วยนับเป็นช่วงที่วัดมีการก่อสร้างเสนาะสนะมากที่สุด
5. **พระครูวินยานุวัติคุณ (มาก)**
6. **พระมหาสิน** ซ่อมศาลาการเปรียญ และถาวรวัตถุอื่นๆ
7. **พระครูไพจิตรวิหารการ** สร้างโรงเรียน
8. **พระครูพิพิธวิหารการ (เทียม)** เป็นช่วงที่วัดมีความเจริญก้าวหน้ามาก ได้ดำเนินการบูรณะครั้งใหญ่ สร้างถาวรวัตถุต่างๆ เพิ่มขึ้นเพื่อประโยชน์ใช้สอยของวัด แต่ก็ยังคงรักษาสภาพอาคารที่มีอยู่เดิมตามเจตนารมณ์ของเจ้าอาวาสองค์ก่อนไว้
9. **พระครูพิพิธวิหารการ (สำรวย)**
10. **พระครูวิสุทธิธรรมากร (สุชาติ)** เจ้าอาวาสรูปปัจจุบัน

วัดกษัตราธิราชวรวิหาร

มีภาพจิตรกรรมเขียนเรื่องราวพุทธประวัติ และทศชาติชาดก

มีคุณค่าทางศิลปะวัฒนธรรมอย่างยิ่ง โดยเฉพาะภาพประเพณีที่สำคัญ

และงานมหรสพต่าง ๆ ที่มีมาในสมัยโบราณ

อีกทั้งยังมีภาพที่แสดงองค์ประกอบทางสถาปัตยกรรมแบบไทยเดิมให้ได้ศึกษาเรื่อยมา

จนถึงช่วงที่ไทยเริ่มได้รับอิทธิพลแบบตะวันตก

สมเด็จพระพนรัต พระอาจารย์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช

แผนผังวัดกษัตราธิราชวรวิหาร

1. **พระปรางค์** ประธานของวัดเป็นปรางค์ขนาดเล็กบนฐานเตี้ย ๆ ซุ้มเรือนธาตุก่อยื่นออกมาเพียงเล็กน้อย ภายในซุ้มประดับด้วยปูนปั้นนูนสูงรูปเจดีย์ย่อมุมไม้สิบสองส่วนยอดประดับด้วยกลีบขนุน 7 ชั้นไม่มีลวดลายเป็นพระปรางค์ในสมัยอยุธยาตอนปลาย
2. **พระอุโบสถ** ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของพระปรางค์เป็นอาคารที่สร้างเลียนแบบสถาปัตยกรรมสมัยอยุธยา รูปแบบคล้ายวัดหน้าเมรุ คือเป็นหลังคาซ้อน 2 ชั้นมุงด้วยกระเบื้องกาบูดินเผา ไม่มีหน้าต่าง ผนังเจาะเป็นช่องระบายอากาศแทน ภายในห้องปูหินอ่อนที่เหลือมาจากการก่อสร้างวัดเบญมบพิตร กรุงเทพฯ มีซุ้มบุษบกเหนือประตูกลาง ที่มุขเด็ดด้านหลังก่อเป็นซุ้มประดิษฐานพระพุทธรูปปางป่าเลไลย์ ด้านหน้ามีศาลา 2 หลังและเจดีย์ย่อมุมไม้สิบสอง 4 องค์ และมีสระน้ำโบราณรูปสี่เหลี่ยมมุมมน ขนาด 28 x 35 เมตรอยู่ทางทิศใต้
3. **วิหารคู่** ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกหน้าพระอุโบสถ หลังคาซ้อน 3 ชั้น มุงกระเบื้องดินเผาแบบเดียวกับพระอุโบสถ วิหารหลังทิศเหนือหน้าบันจำหลักรูปพระนารายณ์ทรงครุฑประกอบลายก้านขด ภายในประดิษฐานพระพุทธรูปปาง มารวิชัย ปางสมาธิ พระศรีอาริยเมตไตรรูปจำลองสมเด็จพระพนรัต อดีตเจ้าอาวาสคือหลวงปู่ทรง, หลวงปู่มาก, หลวงปู่เทียม
4. **วิหารน้อย** ตั้งอยู่นอกมุมกำแพงแก้วขนาบข้างทิศเหนือ-ใต้ ด้านหลังพระอุโบสถ ประดิษฐานพระพุทธรูปประจำวิหาร
5. **ศาลาการเปรียญ** เป็นอาคาร 7 ห้องเสาไม้สัก 16 ต้น หลังคามุงกระเบื้องเคลือบดินเผา หน้าบันเป็นมุขประเจิดประดับลายดอกพุดตาน ภายในประดิษฐานธรรมาสน์บุษบก ปูพื้นด้วยไม้สัก ผนังเขียนภาพพุทธประวัติ และทศชาติชาดก ถ่ายแบบมาจากภาพที่วัดเชิงท่า พระนครศรีอยุธยาโดยช่างในสมัยรัชกาลที่ 5 และมีศาลาด้านสกัดเหนือ-ใต้ ก่ออิฐถือปูน เขียนลายปิดทองล่องชาด
6. **ศาลาตรีมุข** ก่อเป็นตึกชั้นเดียวไม่มีผนัง หน้าบันทั้งสามด้านเป็นมุขประเจิดจำหลักพระราชสัญจกรในรัชกาลที่ 5
7. **หอสวดมนต์** ปัจจุบันใช้เป็นห้องสมุด
8. **ตำหนักอุไรพงศ์** เป็นตำหนักเครื่องไม้ขนาด 5 ห้อง หลังคามุงกระเบื้องดินเผา เดิมเป็นตำหนักของพระองค์เจ้าชายอุไร ประทานมาปลูกเพื่อเป็นกุฏิเจ้าอาวาส ที่ผนังคอสองมีภาพจิตรกรรมรูปเทพชุมนุม
9. **หอไตร** หน้าบันประดับลายปูนปั้น ผนังภายในมีภาพจิตรกรรมรูปเทพชุมนุม และลายพุ่มข้าวบิณฑ์เขียนสี
10. **กุฏิตึกเจ้าอาวาส** เป็นตึก 2 ชั้นแบบตะวันตก ที่สำคัญคือหน้าต่างบานลูกฟักแบบฝรั่งเศสที่ยาวจรดพื้น เพดานประดับด้วยเครื่องกระเบื้อง พระยากลาโหมราชเสนาสร้างถวาย
11. **ศาลาท่าน้ำ** เป็นศาลาริมแม่น้ำเจ้าพระยา หน้าบันจำหลักพระราชสัญจกรมหามงกุฎในรัชกาลที่ 4 เพื่อเป็นสัญลักษณ์ว่าเคยเสด็จมาประทับแรมเมื่อครั้งทรงผนวชใกล้เคียงกันนั้นมีศาลาท่าน้ำตรีมุขอีกหลังหนึ่งด้วย

จิตรกรรมฝาผนัง

ลักษณะเป็นจิตรกรรมสีฝุ่น บนรองพื้นอย่างโบราณ เขียนสีแบบพหุรงค์ ซึ่งเขียนไว้ใน 2 แห่งดังนี้

1. **ตำหนักอุไรพงศ์** เป็นรูปแบบจิตรกรรมสมัยอยุธยาบนพื้นไม้ เขียนเรื่องราวเทพชุมนุม ปัจจุบันมีสภาพชำรุดทรุดโทรม หลายภาพเลือนลางไม่สามารถอ่านได้
2. **ศาลาการเปรียญ** เป็นจิตรกรรมสมัยรัตนโกสินทร์ เขียนเรื่องราวพุทธประวัติ และทศชาติชาดกมีคุณค่าด้านศิลปะวัฒนธรรมอย่างยิ่ง โดยเฉพาะในภาพงานประเพณีที่สำคัญและงานมหรสพต่าง ๆ ที่มีมาในสมัยโบราณ อีกทั้งยังมีภาพที่แสดงองค์ประกอบทางสถาปัตยกรรมแบบไทยเดิมให้ได้ศึกษาเรื่อยมาจนถึงช่วงที่ไทยเริ่มรับอิทธิพลแบบตะวันตก
   ภาพจิตรกรรม ในศาลาการเปรียญแบ่งได้เป็น 2 ช่วง
   - 2.1 **ผนังคอสอง** ช่องระหว่างขอบบนประตูและหน้าต่างถึงฝ้าเพดาน เขียนเรื่องพุทธประวัติ
   - 2.2 **ผนังระหว่างช่องประตูหน้าต่าง** เขียนเรื่องทศชาติชาดกและพุทธประวัติ

แผนที่ทางไปวัดกษัตราธิราช

ไปอ่างทอง-สิงห์บุรี TO ANGTHONG-SINGBURI
ไปบางปะหัน BANG PAHAN
ไปบางบาล TO BANG BAL
ถนนอู่ทอง U-THONG R.
ถนนนเรศวร NARESUAN Rd.
วัดกษัตราธิราช Wat Kasattrathirat
ถนนป่าโทน PATHON Rd.
ถนนโรจนะ ROCHANA Rd.
ถนนอู่ทอง U-THONG Rd.
แม่น้ำเจ้าพระยา CHAO PHARAYA RIVER
ไปนครสวรรค์-เชียงใหม่-TO THE NORTH
TO BANGKOK ASIA Rd.
ไปกรุงเทพฯ-สนามบินดอนเมือง
ไปวังน้อย

จัดพิมพ์ถวายโดย น้อย เชื้อวิวัฒน์ สถาบันเสริมสวยนานาชาติ เกศุวดี-แกนดินี่

สมาคมธุรกิจท่องเที่ยว จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
AYUTTHAYA TOURIST BUSINESS ASSOCIATION

สมาคมธุรกิจท่องเที่ยว จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ขอเชิญทุกท่าน ร่วมสร้างกุศลอันยิ่งใหญ่ กับการ...

สร้างพระพุทธรูปประทับยืนปางประจำวันจันทร์
ศิลปะสมัยอยุธยาตอนต้นทรงเครื่องน้อย ความสูง ๘๑ นิ้ว
เพื่อถวายเป็นพระราชกุศล
แด่องค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
เนื่องในโอกาสทรงมีพระชนมพรรษาครบ ๘๐ พรรษา
๕ ธันวาคม ๒๕๕๐
โดยจะนำไปประดิษฐาน ณ พระวิหารเหนือ
ของวัดกษัตราธิราชวรวิหาร ตำบลบ้านป้อม
อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตั้งแต่วันนี้ ถึงวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๕๐

- **ร่วมสมทบทุนได้ที่**

วัดกษัตราธิราชวรวิหาร
ศูนย์ท่องเที่ยวอยุธยา (ศาลากลางหลังเก่า)
เคาน์เตอร์ประชาสัมพันธ์ ศูนย์การค้าอยุธยาพาร์ค

หรือโอนเงินเข้าบัญชี
ชื่อบัญชี สมาคมธุรกิจท่องเที่ยว จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
เลขที่บัญชี 322-4-59089-7
ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) สาขาอยุธยา
บัญชี สะสมทรัพย์

- **เชิญร่วมพิธีเททองหล่อ**

ในวันจันทร์ที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๕๐
ณ วัดกษัตราธิราชวรวิหาร ตั้งแต่เวลา ๐๘.๔๕ น.

สามารถสอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่
สมาคมธุรกิจท่องเที่ยว จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
โทร. ๐-๓๕๒๐-๓๘๒๘-๙ ต่อ ๑๒๗, ๑๐๐

ขอสงวนสิทธิ์ในการเปลี่ยนแปลงรายละเอียดโดยมิต้องแจ้งให้ทราบล่วงหน้า